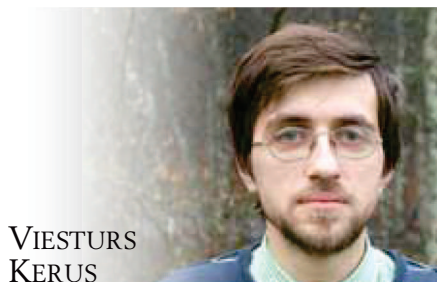

Aizraksti valstij!

VIESTURS
ĶERUS

“Valsts”, “politīki”, “valdība”, “ierēdņi” – ar šādiem un neskaitāmiem citiem (ne vienmēr tik korektiem) vārdiem mēs apzīmējam cilvēkus, kas, strādājot dažādās valsts iestādēs, lemj par mūsu dzīvi un spēj to ietekmēt. Mums netraucē tas, ka ne vienmēr īsti zinām, ar ko nodarbojas valdība vai kas ir vai nav ierēdnis. Visbiežāk neko labu mēs par šiem cilvēkiem nesakām. Šķiet, tas ir “labais tonis” lamāt valdību, politiķus un visus pārējos, kas tur riņķī apkārt. Bet cik no mums ir mēģinājuši runāt ar valdību?

Šoreiz gribu pastāstīt par to, kā ar “valdību” (faktiski ne tikai valdību, bet visām valsts iestādēm) visefektīvāk sazināties. Lai gan liela daļa no tālāk aprakstītā formāli ir prasība tikai valsts iestādēm, parasti labais

tonis ir šīs normas ievērot arī citām institūcijām (uzņēmumiem, nevalstiskajām organizācijām u.c.).

Dažādu komunikācijas kanālu mūsdienās ir bez sava gala – var lamāties komentāros *Delfos* un cerēt, ka kāds izlasīs (reizēm tiešām izlasa). Gandrīz katrai sevi cenošai valsts iestādei ir savs *Twitter* konts, dažām (vismaz Dabas aizsardzības pārvaldei) ir sava *Facebook* lapa, protams, jebkurai iestādei var arī aizsūtīt e-pastu vai piezvanīt. Tomēr, ja gribat ne tikai pateikt savu sakāmo, bet būt arī (puslīdz) drošs, ka kāds to sadzirdēs un varbūt pat atbildēs, arī mūsdienās joprojām vislabāk rakstīt vēstuli. Šo tradīciju dzīvu uztur tas, ka būtisks oficiālas vēstules elements ir paraksts. Mūsdienās arvien lielāku popularitāti iegūst elektroniskais paraksts (un pie tāda var tikt jebkurš, līdz ar pasi vai pasas vietā izvēloties sev ID karti), tāpēc tagad oficiālas vēstules var nosūtīt arī pa e-pastu, tomēr joprojām tās tiek sūtītas galvenokārt tradicionālā veidā – uz papīra rakstītas un pa pastu.

Pirms sākat vēstuli rakstīt, svarīgi saprast, kam to adresēt. Nereti, kad gribas kaut ko pateikt “valdībai”, pirmais iespējamais adresāts, kas nāk prātā, ir ministru prezidents (vai varbūt pat prezidents), pieņemot, ka jo augstākai amatpersonai savu sakāmo nosūtīsim, jo lielāks svars būs mūsu vēstulei. Zināmā mērā varbūt tā arī ir, bet visbiežāk nav lietderīgi ar savu sūtījumu traucēt pašu premjeru. Kaut vai tāpēc, ka, protams, pats Valdis Dombrovskis šīs vēstules nelasa un tās šā vai tā tiks pārsūtītas atbildes sniegšanai par attiecīgo jomu atbildīgajai ministrijai.

Nedaudz vienkāršojot, **ieteicamā pieeja būtu šāda**: ja gribat rakstīt par kādu politisku jautājumu (piemēram, jūs uztrauc tas, vai valsts meži tiek apsaimniekoti, ievērojot dabas aizsardzības intereses), pareizais adresāts būs attiecīgās jomas ministrija, bet, ja jums ir kāda konkrēta praktiska problēma (piemēram, nocirsts mežs

pie jūsu mājām un jums ir šaubas, vai tas izdarīts likumīgi), visbiežāk pareizāk būs vērsties kādā no ministrijas padotības iestādēm. Ja nezināt, kurā iestādē būtu jāvērsas, varat droši rakstīt arī ministrijai.

To, kādai jābūt jūsu vēstulei un kam ar to būtu jānotiek, nosaka Iesniegumu likums. Lai gan likumā tiek runāts par iesniegumiem, ērtības labad turpināšu izmantot jēdzienu “vēstule”.

Likums nosaka, ka atbilde uz vēstuli sniedzama “saprātīgā termiņā (..), bet ne vēlāk kā viena mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas”, tomēr, lai jūs varētu cerēt uz atbildi, jāņem vērā vairākas lietas. Pirmkārt, vēstulē noteikti jābūt jūsu vārdam, uzvārdam, adresei un, protams, parakstam. Otrkārt, ja gribat saņemt atbildi uz savu vēstuli, jums ir kaut kas jājautā vai jālūdz. Ja vēstule būs vien “Jūs tur visi esat kretīni!”, adresāts šo vēstuli vien “pieņems zināšanai” un arī mēneša laikā atbildi varat nesagaidīt. Vēl viens labs iemesls neuzrunāt vēstules adresātus iepriekš minētajā formā ir Iesniegumu likuma norma, ka iestāde drīkst uz vēstuli neatbildēt, ja tās saturs ir “klaji aizskarošs vai izaicinošs”.

Ja daudzi cilvēki rakstīs vienu un to pašu (piemēram, kādas kampaņas ietvaros) un iestāde būs novērtējusi, ka vēstulēm “nepiemīt individuāls raksturs” un atbildes sniegšana “prasītu nesamērīgu iestādes resursu patēriņu”, iestāde var neatbildēt katram individuāli, bet vienkārši atbildi izlikt iestādes apmeklētājiem pieejamās telpās un ievietot savā interneta lapā (kā arī publicēt “Latvijas Vēstnesī”).

Diemžēl nevar paļauties uz to, ka valsts iestādes vienmēr ievēros Iesniegumu likuma prasības. Par tām reizēm mēdz aizmirst pat ministri. Ja nu uz vēstuli atbildi nesaņem, tad ir vismaz trīs iespējas: 1) rakstīt vēlreiz; 2) rakstīt augstākai institūcijai; 3) lūgt, lai jūsu vietā vēstuli uzraksta kāda organizācija. Lai gan tam nav

Izgriez un atsūti!

Par LOB biedru var kļūt ikviens, aizpildot biedra anketu un samaksājot biedra naudu.

Atzīmējiet savu biedra kategoriju

pieaugušais Ls 10,00 pensionārs Ls 3,00

jauniešs līdz 21 gada vecumam Ls 3,00

Saskaņā ar LOB statūtiem personām līdz 16 gadu vecumam, lai iestātos biedrībā, nepieciešama vecāku vai aizbildņa atļauja. Šo aili lūdzam aizpildīt jauniešu vecākiem/aizbildņiem.

Es neiebilstu, ka mans dēls/meita iestājas LOB

Paraksts /atsīfrējums/

Ģimenes biedri

ģimenes galva Ls 10,00

katrs nākamais ģimenes loceklis Ls 1,00

Paraksts

Datums

nekāda likumiska pamata, mēdz gadīties, ka organizāciju vēstules tiek uztvertas nopietnāk nekā privātpersonu rakstītās.

Pāršķirstot pēdējos gados LOB sūtītās vēstules, varu atsaukt atmiņā notikumus, kur oficiālai sarakstei ir bijusi svarīga vai pat izšķiroša loma. Kā jau rakstīju iepriekšējā "Putni dabā" numurā, arī moderni tiešsaisītē organizēto petīciju pret mežu ciršanu pavasarī pārvērtām vecmodīgā vēstulē, ko nosūtījām Valdim Dombrovskim pa pastu. Pašlaik darbu jau palēnām uzsāk darba grupa pavasara mežizstrādes jautājuma risināšanai. Īpaši aizsargājamo meža putnu ligzdas, kurām nav izveidoti mikroliegumi, ir pasargājušas mežu apsaimniekotājiem nosūtītas vēstules ar informāciju par ligzdu atrašanās vietām. Nu jau vairākus gadus "Latvenergo" atbalsta balto stārķu monitoringu, un šis atbalsts sākas ar LOB vēstuli. Negodprātīgi (vai nevērīgi) mežu apsaimniekotāji saņēma brāzienu no Valsts meža dienesta par nelaikā veiktu mežizstrādi, jo LOB par to uzrakstīja dienestam. Daudzi no sertificētajiem ekspertiem, kam ir tiesības sniegt atzinumus par putniem, oficiālas vēstules formā ir saņēmuši LOB rekomendācijas, un man ir aizdomas, ka pati ekspertu sertifikācijas sistēma Latvijā ir sākusies ar kolēģu savulaik uzrakstītu vēstuli.

Ar to visu gribu teikt, ka rakstīt ir vērts. Pat tad, ja piezvanīt uz "Bez tabu" šķiet ātrāk un vienkāršāk, bet nolamāties *Delfos* – drošāk. Pat godprātīgs cilvēks, kas strādā godprātīgā iestādē, nevar zināt, kas jums uz sirds, kamēr neesat par to viņu informējis. Bet tādus cilvēkus un iestādes, kas nu nemaz neraujas uz jums rūpošo problēmu risināšanu, bez oficiālām vēstulēm iekustināt vispār nav iespējams.

Šis raksts ir veidots ar Eiropas Savienības Eiropas Sociālā fonda finansiālu atbalstu projekta "Latvijas Ornitoloģijas biedrības (LOB) kapacitātes stiprināšana" ietvaros. 92,07% no projekta finansē Eiropas Savienība ar Eiropas Sociālā fonda starpniecību. Apakšaktivitāti administrē Valsts kanceleja sadarbībā ar Sabiedrības integrācijas fondu. Par raksta saturu atbild Viesturs Ķerus.

VIESTURS ĶERUS,
viesturs@lob.lv

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Jau vairākus gadus "Latvenergo" atbalsta balto stārķu monitoringu, un šis atbalsts sākas ar LOB vēstuli.

Foto: I. Deņisovs

Īpaši aizsargājamo meža putnu ligzdas, piemēram, melnajam stārķim, kurām nav izveidoti mikroliegumi, ir pasargājušas mežu apsaimniekotājiem nosūtītas vēstules ar informāciju par ligzdu atrašanās vietām.

Foto: M. Maskalāns